

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narečnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedej in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 86.

V Ljubljani, v sredo 16. aprila 1890.

Letnik XVIII.

Iz Hrvatske.

(Izvirni dopis.)

Hrvatski narod je v gospodarskem pogledu močno zaostal. Razlogi so različni, zakaj propada naše poljedelstvo sploh, pa mi jih ni treba tukaj ponavljati, ker sem jih že večkrat v mojih dopisih omenjal. Tako zaostali narod pa tudi ne more plačevati tako velikih davkov, ki so mu jih v zadnjem času oblasti naložile, zato je treba misliti, kako bi se dalo vendar narodu pomoči, da pod temi težkimi bremenami popolnoma ne propade. Še v bolj naprednih deželah se današnji visoki davek težko zmaguje, kako pa ne pri nas, kjer je vse zaostalo, davkov pa imamo vsako leto več pod raznimi imeni. Edina prava pomoč kmetu bi bila, da se davki zmanjšajo, kar se pa pri današnjih državnih okoliščinah ne more pričakovati, tedaj se mora misliti, kmeta na druge načine pogina rešiti. Ker se povsodi pričakuje le od naobrazbe napredek, mislijo ljudje, da je tako tudi v gospodarstvu. To je resnica, da si naobrazen človek more laglje pomoči, more li pa naobrazenost sploh rešiti kmeta današnje bede njegove, le-to vprašanje se dá težko absolutno potrditi. Vendar pa je potrebno, da se gospodarstvo zboljša in da se kmet otrese mnogih slabih in škodljivih navad, katerih se je dozda držal. Šola se mnogo trudi, da siromašnega oratarja malo zmodri, ali šola takšna, kakoršna je današnja, ni dovolj praktična za kmeta. Potrebno je tedaj, da se zrelej mladini, ki je šolo zapustila, dá priložnost, da se more tudi nekaj praktičnega v gospodarstvu naučiti. Zatorej snuje naša vlada, kako bi v deželi uvéla tako zvane nadaljevalne poljedelske šole, v katerih bi se odrasli mladini najglavnejši pojmovi gospodarstva tolmačili ter ob enem v šolskem ali občinskem vrtu, ali pa na kakšnem naprednem posestvu tudi praktično dokazovali. To je zdrava misel, ki bode, ako se oživetvori, gotovo v celi deželi prinesla mnogo dobička, kajti le na ta način se bo

dalo zanemarjeno gospodarstvo v resnici zboljšati, kar se od današnje šole ni moglo pričakovati.

Hrvatska ima sicer nekaj strokovnih gospodarskih zavodov, ki pokazujejo nedvojbeno lep uspeh, a posebno ste dve gospodarski šoli niže vrste ravno za kmeta osnovani, namreč v Križevcu in v Požegi; ali samo ta dva zavoda ne moreta preobraziti veliko maso poljedelske mladine, kajti tudi po svojem sistemu ne odgovarjata za velik del učencev, ki dovršijo narodno šolo. V teh zavodih mora namreč mladenič ostati na naukih dve ali tri leta, kar zahteva precejšnje stroške. Pouk pa je treba bolj razširiti in narodu dati priliko, da se ga lahko vdeleži, in to bo mogoče z nadaljevalnimi poljedelskimi šolami, kakoršnih imajo v drugih naprednih deželah. To bi bili večidel večerni tečaji, kjer bi se predavalo o raznih strokah gospodarstva in pri priložnosti bi se potem taka predavanja tudi dejansko dokazovala. Ti naučni tečaji bi tedaj ne bile nove šole, nego bi se le narodni šoli priključili. Predavanja bi bila razdeljena na pojedine dneve in ure v tednu, tako da mladež ne bi bila zadržavana pri svojem domačem poslu. Težko menda ne bode tudi za učitelje, kajti oni se po navadi vsaj v novejšem času bavijo z gospodarstvom v šolskem vrtu ter bodo mogli ukažljivi mladini bolj obširno razlagati gospodarstvo v teh tečajih, nego je to mogoče otrokom v navadni šoli. Pa tudi kak napreden gospodar se bo našel, ki bo rad pomogel, da se narodu podá temeljit pouk v gospodarstvu. Tako bi se moglo za zdaj v vsaki župniji uvesti nekoliko takih tečajev, pa ko bi jih narod rad obiskoval, potem bi se morali razširiti po vsi deželi ter v vsakem kraju gojiti posebno ono stroko gospodarstva, ki odgovarja dotičnim krajevnim okoliščinam, na kar se je vlada pri sestavljanju naučne osnove za te zavode tudi ozirala. Ker taki tečaji ne bodo mnogo stali, nadejamo se, da se bodo v kratkem po celi deželi razširili ter zanemarjenemu narodu odprli oči, kako je treba tudi pri poljedelstvu malo več znati, nego so

njegovi očetje znali, in da bi se moglo sčasoma na ta način položaj našega gospodarstva vendar-le popraviti. Enkrat se mora začeti resnobno misliti o rešitvi našega kmeta, in če tudi je po našem mnenju enajsta ura za naše gospodarske odnose odbila, vendar se mora le-ta načrt naše vlade le odobravati. Samo škoda je, da se ni že poprej na to mislilo. Manje politike, pa več dela za gmetni napredek naroda, moralo bi biti géslo vseh naših merodajnih političnih krogov.

* * *

Volitve za srbski cerkveno-narodni kongres so se vršile cvetni teden ter so zdaj končane. Dne 24. aprila se bodo zbrali poslanci v Karlovcih, da si izberejo najprej svojega patrijarha, potem pa da razpravljajo ostala cerkvena in šolska vprašanja. Sedanje volitve niso izpale čisto po volji onemu sistemu, ki vlada zdaj na Ogerskem, pa tudi na Hrvatskem nasproti svobodnemu razvitku Slovanstva in še posebej Srbstva. Zmerni elementi (t. j. vladini privrženci) so dobili le relativno večino nasproti radikalcem in liberalcem (nasprotniki današnjega sistema). Sicer pa se vladini krogi tolažijo, da bodo mnogi radikaleci in liberalci potegnili z zmerno stranko, češ, da so se le na videz kot taki dali izbrati za kongres. Posebno so bile živahne volitve v górnji Hrvatski, kjer so izbrani skoraj sami nasprotniki današnje naše vlade. Poznato je, da so zastopniki v hrvatskem saboru, kar jih je pravoslavni, vsi v vladinem taboru, pa so mislili, da bodo izbrani njihovi tovariši enakega mišljenja tudi v kongres, ali so se prevarili. Na te volitve nima namreč vlada po postavi nobenega vpliva, niti vladinega komisarja ni poleg, in stranke morejo slobodno agitovati po svoji volji. Zatorej se že na to toliko tožijo vladini listi, da to ne bi smelo biti in da so te volitve prava sramota proti svobodi volitveni. Tedaj to niso svobodne volitve, ko se volilec nobeden ne grozi z zaporom, ako ne voli vladni pri-

LISTEK.

Kako je Maur poplačal ubijalca svojega sina.

(Poslovenil J. St.)

V starodavnih časih sta živila na Španjolskem dva naroda: Španjolci in Mauri. Tudi sta bila različne vere: Španjolci . . . kristijani a Mauri . . . muhamedovci, ter so se neprestano med seboj prepirali.

Enkrat se je prepiral neki Španjolec z Maurom in začela sta se celó pretepati. Španjolec sune Maura z nožem in le-ta se zgrudi mrtev na zemljo, Španjolec pa pobegne. Bežal je ter že precej daleč dospel, kar opazi, da ga preganjajo.

Ogledaval se je siromak, kam bi se skril. Zapazi vrt, ki je bil obzidan z nizkim zidom. Ni dolgo razmišljal, nego preskočil zid, da se v vrtu skrije. Pa komaj je skočil z zida v vrt, že stoji pred njim gospodar. Španjolec pové na to gospodarju vse, kar se je zgodilo, ter ga poprosi, da ga ne bi izdal. Gospodar vrta se ne začudi čisto nič, saj se je čulo v tem času prav pogostoma o takih krvavih prepirih in ubojstvih.

„Dobro“ — pravi gospodar — „ne bom te izdal.“

Strese jabolko, razpolovi ga ter dá eno polovico Španjolecu, rekoč: „Na jej — — — bodi moj gost.“

Gospodar vrta je bil Maur, a pri Maurih je bila taka navada, da niso pustili tujca žaliti, nego so ga varovali kakor svojega rojaka; in kdor bi ž njimi okusil od enega grižljaja, le-ta bi jim bil gost.

Odpeljal je tedaj gospodar Španjoleca v svojo hišo, nahanil ga ter mu dal tudi postelj, da se počije.

Po noči prihité ljudje v hišo gospodarjevo ter mu naznanijo, da mu je sin ubit, a ubijalca ne morejo najti.

Zdaj se spomni Maur, kakšnega gosta je on sprejel.

Ljudje so odšli.

In starček odide, osedla najboljšega konja, probudi gosta ter mu reče:

„Poslušaj me! Imel sem sina in on mi je bil draži nego vse drugo na svetu, a ti si ga ubil. Vstani, konja sem ti osedlal pa beži! Jaz bom držal svojo besedo, nočem se tebe niti dotakniti, ali ako te kdo od mojih opazi — ti si zgubljen: ne bode se te nobeden usmilil.“

Maur pripelja gosta do vrat ter jih začne odpirati, a roke so se mu tresle.

Odprl je starček vrata in rekel še enkrat Španjolecu:

„Beži hitro! A zahvali Boga, ker mi je dal toliko moči, da sem premagal svoje ranjeno sree.“

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)

(Dalje.)

Leta 1861 sva bila Bordone in jaz v Napolju, oba pri južni vojni. Ker so krožile prav slabe govorice o njegovi poštenosti, zedinili so se Francozi in me odposlali z nekim drugim častnikom, da dobiva pojasnil v Parizu. Kolikor je moj spomin še zanesljiv, je bil g. Planat de la Faye, in zdi se mi, da sva se obrnila na Henrika Martin-a zaradi zaželenih pojasnil. Bila so slaba, pa ne določna. Niso hoteli, ne mogli nama priobčiti kake gotove listine. Zadeva je tu obtičala. Kako se je znal Bordone delati nenadomestljivega pri generalu Garibaldi, tega ne bom preiskaval. Gotovo je, da gluh za opomine svojih najstarejših in najudanejših prijateljev je držal po koncu človeka, ki je v očeh vsega sveta popolnoma izgubil dobro ime. Morda misli, da agent, ki ga pozna, mu več koristi, kakor škoduje. Naštevati vse usluge Bordoneve v zameno prostosti bi bilo predolgo. Govoriti čem le o zadnjem vojsko-

jaznega kandidata, ali če ne sme predsednik komisije kar po svoji volji in volilnega protokola brisati opozicijske volilce, kakor se dogaja pri volitvah za hrvatski sabor.

Ta sloboda je te vrste ljudem že tri v peti in že zahtevajo, da se tudi pri teh volitvah uvede pohvaljeni volilni sistem za hrvatski sabor. To bi se tudi moglo zgoditi pri današnjih okoliščinah, pa se ne piše zastonj po vladinih časopisih, kako so opozicijski govorniki na sestankih narodu opisovali sedanjo vladu kot Madjarom prijazno, katerim hoče izdati ves narod, pa se zato ne smejo voliti taki ljudje, ki bi na kaj takega privolili. Nekim se grozé radi takih domnevnih govorov. Nam se pa zdi, da je vladinih privržencev strah, da bo sčasoma ves narod spregledal njihovo delovanje ter obrnil hrbet vsem takim poslancem.

Za patrijarha bodo kandidirali opozicijski górenje-karlovškega vladiko Teofana Živkovića, brata bivšega predstojnika notranjega oddelka hrvatske vlade za banovanja Mažuranićevega in Pejačevićevega, ki je pa zdaj v opoziciji proti sedanji vladi. Vladika Živković bi bil imel biti izbran za patrijarha že l. 1881, ali je imel prednost pokojni Angjelić. Bode li zdaj vspel s svojo namero, je tudi dvojbeno, ker je vendar tajni če tudi ne javni opozicijsalec, a takega patrijarha težko da bi ogerska vlada hotela imeti. Zatorej je pri poslednjih volitvah toliko vplival na svoje ljudi, da so volili le opozicijske, ki bodo dali njemu svoj glas. Vladini listi ga zatorej napadajo, da tajno ruje in spodbija vladin ugled, opozicijski pa ga smatrajo kot kandidata svojega za patrijarško stolico. Sploh pa se iz teh volitev vidi, da je tudi tukaj politika na prvem mestu, in da se vrti vse okoli te nesrečne točke, mesto da rešujejo tako važna vprašanja trezno in potem tudi narodu na korist. Krivi so vseh teh zmešnjav seveda oni, ki bi radi, da se narodi ravna po njihovi volji, pa bilo to zanje koristno ali ne, in tako se mora končno njihova in narodova volja spreti, ker stvari ne razvijajo niti po božjih niti ljudskih postavah.

Kako se delajo volitve.

IV.

Zdaj moram povedati cel dogodek. Kurtig je knjigovodja v neki tovarni na delnice v severni Moravski, a rojen je v Auspitzu, čegar razmere so mu povsem znane. Marsikateremu gospodu visoke zbornice utegne Kurtig znan biti. Kurtig pripoveduje dogodek blizu tako-le: On nima, kakor pravi gospod poročevalec, pri volitvah Auspitz nikakega interesa, on se za stvar ne briga, zanimal se je za bolj nemškega kandidata, katerega pa noče imenovati, in v tem slučaju je tudi bil pripravljen kaj storiti. Kaj je storil, da se ne bi zanimal za volitev Auspitzovo? Nekemu Maksu Geppertu brzojavil je z Dunaja pod izmišljenim imenom Garing, naj pride v Lundenburg, ker bi rad z njim nekaj govoril o nekem zemljišču, katero bi kupil — lep izgovor. Garing je šel v Lundenburg, najel stanovanje in naročil, ako ga bo kdo iskal, naj pride k njemu. Geppert je prišel s telegramom ter iskal Kurtiga.

Natakarji pravijo: „Garing? Da, on je v tej sobi, a klike se Kurtig. (Veselosť na desnici.)

Sedaj sta pričela razgovor o zemljiščih. Ko se sprevla nista mogla sporazumeti in se sploh nista mogla sporazumeti, menil je Garing recte Kurtig, kako je kaj z volitvami v državni zbor, ali ne bi bilo mogoče tukaj kaj storiti; Geppert je fekel, da bi se že kaj dalo narediti, ko bi imel kaj denarja. Na to mu je dal gospod Garing recte Kurtig, ki se ni nikdar zanimal za volitev Auspitz in ki nima Bog vé kako izvrstno plačo — kakor je sam priznal — 300 gld. za te volitev. Ta jih je vzel, spravil, odpeljal se domov, dobil tri tovariše, katere je pregovoril, naj pridejo na določen dan, ko jih bode zopet Kurtig s ponarejenim telegramom pod imenom Garing pozval, v Brno, kjer se bode nekaj z njimi pogovoril, a volitev se nič ne omenja. Potoma se jim stvar pojasni, pozvani so k volitvam na prigovarjanje „Garingovo“, mogoče se bode kaj za agitacijo naredilo. Gospodje so prišli v Brno, našli so „Garinga“ recte Kurtiga, katerega so spoznali v nekem hôtelu. Tu se je pričela obravnava. Konečno je odpeljal gospod „Garing“ gospode v gostilno, kjer se jim je prilizoval in jim obetal različne stvari. Predstavljal jim je še drugo novo moč, gospoda dr. Kohna z Dunaja, tajnika nemškega „šulferajna“ in profesorja. Kurtig je izginil in Kohn prične z gospodom poganjanje, ali bi se ne dalo storiti kaj za „nemško reč“. Štiri plemenita srca so rekla: da, če dobi vsak 1500 gld. ali vsi skupaj 6000 gld., se bo že kaj storilo. Tu je menil gospod dr. Kohn, da bi bilo 6000 gld. vendar preveč za „nemško stvar“. (Veselosť na desnici.) Pogovarjanje je trajalo še dalje in končno so se sporazumeli, da dobi vsak mož 600 gld.

Auspitz se ni vdeležil, saj še imenovan ni, kako naj bode Auspitz za to odgovoren? Da, pravi gospod poročevalec, takó pride lahko vsakdo in pravi: ta-le denar mi je dal kandidat. Toda, gospoda moja, kdo bode verojel, da si je nekdo napravil to šalo ter dal 2400 gld. v namen, da bi bil izvoljen. Potem, gospoda moja, bode lahko uvideli, od kod je denar. Seveda trdijo, da ni bilo govorjenje o Auspitzu, a priče pravijo, da ni dvombe, za katerega kandidata je šlo. Bila sta le dva kandidata — to priznava poročilo samo — namreč Auspitz in Morawitz, nemški kandidat in češki. Govor je bil pa vedno le o nemškem kandidatu, nikdo ni mogel dvomiti, koga se tiče. Nekoč se je imenovalo celó ime Auspitz ter opomnilo: Rajši volite žida, kakor Čeha. (Veselosť na desnici.) Če bomo potrebovali denar, ga že dobimo toliko; nečem napačno poročati, prav po besedah se je glasilo: Ako naj bi potrebovali denar za druge ljudi, ne bilo bi ga na vsem svetu zadosti. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Če bi meni kdo oporekal, to je bila častna, postavno dopuščena agitacija, odgovarjam mu: rečeno je bilo tudi, naj si ne prizadevajo toliko, da bi glasove kupovali, temveč dobili legitimacijske ali volilne liste, s čemur postanejo glasovi za nasprotno stranko neškodljivi. Vendar se glasi torej: „glasove kupovali“, seveda, kupuje naj se le, a le tako, da se ne zasači ta ali oni. Ali bo še kdo dvomil, da

je bil podeljen omenjeni denar za jakó častne, ne-spodahljive namene?

Seveda, oporekalo se mi bode, to priložnost je uporabil kdo, da bode le Auspitz osumničil, na kako umazan način je pridobil svoj mandat. Auspitz še o tem ničesa vedel ni, kako naj je on za to odgovoren?

Tudi to utegne prejemljivo biti, a žalibog nastopa Auspitz in „propria persona“, in to je bilo tedaj, ko se je izplačevalo. 300 gld. izdalo se je vsakemu naprej. Vsak je moral 600, torej vsi vkupe 2400 gld. dobiti, po onih 300 gld. še vsak 300 gld., torej vsi štirje vkupe 2100 gld. Kako dobimo denar? Rekli so jim: Pridite določen dan v Lundenburg na kolodvor; tam bode dobiti denar. Spoznalo in pripoznalo se je, da se je v Lundenburgu nekega dne vzelo iz zavoja več stotakov in 300 gld. odšlo kot zanaprej dani denarji, ko so baš štirim častnim tovarišem izplačali 2100 gld. Vpraša se, od kod je pa denar? Kurtig pravi: ne vem (Živahna veselost na desnici.), še ne vem, za koga se je izplačal denar, a za Auspitz ne. (Ponovljena živahnost.) To je bržkone za tretjega, nepoznanega kandidata. Kdo je denar dal, ne vem; meni ga je dal neki gospod dr. Kohn; še ne vem, kdo da je, meni se je tako predstavil; v Neustadtu me je obiskal — njega, ki se ne interesira za volitev! — ter me vprašal, ali se ne zanimam za volitev; a pri tem ni nič omenil o kandidatu. Potem se je reklo: peljite se tega in tega dne v Lundenburg ter idite mimo brzovlaka, ki pride z Dunaja; neki gospod Vam bo dal zavitek smodek in tudi Vi mu bote dali zavitek, da Vas spozna. V zavitku, katerega Vam bo dal omenjeni gospod, bode 2400 gld. Določenega dne je prišel častni gospod Kurtig res v Lundenburg, ko se je pripeljal omenjeni gospod z brzovlakom, sta zamenjala zavitke. (Poslanec Friedl: Prav dobro!) Kurtig je izplačal denar, ker je bilo v istini v zavitku 2400 gld. Kdo je bil gospod, ki mu je dal zavitek, Kurtig seveda ne vé. (Živahna veselost na desnici.) A da ne osumniči gospoda Auspitz, pristavi takoj: Ne vem kdo je bil, toda gospod poslanec Auspitz gotovo ni bil. (Ponovljena veselost na desnici.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. aprila.

Notranje dežele.

Češko-nemška sprava. Predsednik mladočeškega kluba profesor Tilšer je dne 9. t. m. odposlal dr. Riegru pismo, v katerem mu svetuje, naj bi se zaupni možje posvetovali, kako naj se popravijo dogovori dunajskih obravnjav, ker takih Mladočehi ne morejo sprejeti. Dr. Rieger mu je odgovoril, da je tako posvetovanje staro- in mladočeških zaupnih mož nemogoče vsled pomanjkanja časa. Dr. Rieger je dobil omenjeno pismo dne 11. in 14. t. m. so se zopet pričele dunajske obravnave. Načeloma so Staročehi soglasno sprejeli vse točke, torej bi zaupni možje ne imeli pravice, te sklepe preklicati ali premeniti. Naposled pravi dr. Rieger, da bodo Mladočehi v deželnem zboru imeli priliko postaviti svoje predloge. Obravnave v češkem deželnem zboru bodo gotovo jako viharne, ker Mladočehi bodo napeli vse

vanju. Njegove usluge se vklenejo v dve besedi: Garibaldija je osamil in osramotil.

Osamil! ker je zadržal polkovnika Frappola, da ni zavzel mesta načelnika višjega stana, katero mu je bilo odkazano, ko je ob veselje in pogum pripravil veliko udanih republikancev, ki bi bili radi služili pod Garibaldijevimi povelji. Osramotil, ker je dajal izpodtikajočemu se ljudstvu prizore požrešnosti gnane do nesramnosti takrat, ko je Francija pojemala in ko je laški višji stan Garibaldijev, kakor on sam, dajal svetu vzgled republikanskih krepostij in ostrostij. Osamil! po globokem razporu nastalem po takem obnašanju in takih vzgledih med starimi Garibaldijevimi tovariši in mlado Bordonovo okolico. Osramotil! po svoji globoki vojaški nezmožnosti, ki ga je gnala do izdajalstva. O tem hočem navesti le en vzgled autunski.

Prusi so preganjali vogeško vojno, ki je napadla Dijon, pa brez uspeha, in je prišla umikajoč se do Autuna. Bordone in njegov višji stan so se gostili, ko mu pridejo naznaniti, da so Prusi samo nekaj kilometrov še oddaljeni. G. Theuriet pa, izkušen domoljub, župan v Saint-Denis-u, vasi manj ko štiri kilometre od Autuna, ki je bil v vsakdanji zvezi z Bordonom, sporoči, da so Prusi že v njegovem vrtu.

„Moja policija je boljša od katerega si bodi

generala“, odgovori posmehujoč se; „ni mi treba praviti, kje je sovražnik. Halo trčimo!“ Zastonj dohajajo prestrašeni kmetje s krikom, da so jim Prusi za hrbtom.

„Strah povečava reči,“ odgovarja Bordone, in smeje se dalje pije.

Granata se razleti na dvorišču podprefektura, kjer se Bordone masti. Jezi se nad nerodnejšem, ki dela ta nepriležni hrup.

„To je pruska granata“, odgovoré mu.

Bordone zmajuje z ramami. Poslednjič druga krogla počí v sobi, ki je zraven obedne. Zdaj vstane Bordone od mize. Pa igra je bila pri kraju. Prusi so imeli časa napeljati svoje baterije na sredi saintdeniške rebri. Strah popade vogeško vojno; in ko bi ne bilo priličnih zasukov Cremer-ja in krepke delavnosti autunske narodne garde pod vodstvom podprefekta Maraisa bil bi Garibaldi, nenadoma napaden pri Autunu, za kar je moral zahvaliti Bordona, mogel ondi pustiti prostost in morda svoje življenje. Ali je bil za to poslan Bordone?

Pokazal sem Bordona, to mi je dosti. Mrtev za čast, ta človek ne more več biti za poštene ljudi. General G. Cluseret.“

Tukaj je določeno pisanje in pričevanje, kakoršnega demokrati, še toliki intransigenti, ne morejo zavreči.

Preteklo leto sem bil še v zvezi s Cluseretom. Bival je takrat v Carjigradu. Zvedel je iz mojega časnika, da se čem užaljen umakniti iz prostomiselsstva in zlomiti svoje protiklerikalno pero. Takrat (v maju 1885) se nisem še popolnoma odločil. Pa izprevidel sem, da se kdaj utegnem pečati z grdo osebo, ki je tako nesrečno vplivala na Garibaldija in sem poprosil Clusereta še nekaterih pojasnil o njem.

Odgovoril mi je 27. junija.

Garibaldi je pred smrtjo dobil listine o Bordonu. Pantaleon mu je dal en prepis.

„Garibaldi, mi je pisal Cluseret, ni dobro sprejel reči, in ker ga ne poznate tako dobro, kakor mi, ne morete umeti nekaterih slabostij, katere poznamo mi, njegova vojaška družina. Njegovi sinovi so mu izrekli, da naj se odloči za Bordona ali zanje; tem so se pridružili najstarejši njegovi tovariši v orožju od Braziliije in od 1849. leta. Vse je pred vrata postavil. Od tod moje ohlajenje za Garibaldija proti koncu.

Bordone je goljuf s podlago ogleduha, z značajem obeh v eno združenih.

In se podpisavam:

Cluseret.“

(Dalje sledi.)

moči proti spravi, ki po njihovem mnenju češkemu narodu ne zagotavlja prihodnosti.

Levica in Poljaki. O tem je bilo že mnogo govora, ali bodo Poljaki še ostali v zvezi z desnico. Zadnji čas so zmagali zmernejši možje v poljskem klubu ter odstranili bojazen, da se zedinijo z levico. Te dni je poslanec dr. Heilsberg na mnogih shodih poročal o svojem delovanju. Povodom gališke zemljiške odveze je rekel o razmeri levica do Poljakov: „Poljaki delajo večino v državnem zboru; večino bi razrušili, ko ne bi glasovali o zadevah drugih dežel. A danes so se Poljaki že premislili ter pravijo, da še mnogo potrebujejo od države, zato nečemo ločiti svojih deželnih interesov od državnih.“ Torej bi levica Poljakom vse dovolila, da jih le odtrga od večine.

Prvi maj. Židovski listi jako tarnajo, da hoté delavci praznovati 1. dan majnika. Bojé se za svojo gospódo in prosijo vlado, naj bi pred vsako židovsko prodajalnico stala stotnja vojakov. Ta strah je nekoliko opravičen, ker židje so pograbili največ premoženja krščanskega ljudstva.

Vnanje države.

Italija. Po laških listih se piše vse vprek o iztiranih rimskih dopisovalcih listoma: „Frankfurter Ztg.“ in „Agence Havas“. Listi odobravajo povsem prilizneno, da ju je Crispi iztirjal. Ta korak znači dobro Crispijev značaj, kako nesramno se brž posluži policije mož, bivši vstaš. Liberalni, od Crispija nezavisni listi so pa jako vznemirjeni vsled njegovega koraka. „Tribuna“ ne dvomi, da sta brzojavila omenjena iztirana dopisovalca črnoslikana poročila; sicer bi pa bil Crispi s tem kaj posebnega naredil. A tudi v tem slučaju je obžalovanja vredno, da se je vlada poslužila sile, katera ji sicer po postavi pristuje. „Tribuna“ vpraša nadalje, ali ne bi bilo bolj primerno, da bi se bila proti njima v Rimu tožba vložila za pojasnjenje odgovornosti. Odločno proti Crispijevemu koraku se oglašajo „Diritto“, „Opinione“ in „Capitale“. Zadnji list govori o naredbi Crispijevi kot uporabi sile, kar se bode še nad njim maščevalo. „Lombardia“ imenuje pregnanje imenovanih dopisovalcev glavno budalost ministerkega predsednika. Imenovani list piše: „Drúzimo se s svojimi tovariši v Rimu ter ugovarjamo odločno nespametni naredbi ministerkega predsednika.“ Vladni organi hočejo braniti naredbo Crispijevo, kolikor morejo, a vidi se jim, da so sami v zadregi pri razlogih Crispijeve nesramne naredbe. — Tudi francoski listi grajajo omenjeno pregnanje. Z malimi izjemami poročajo francoski listi o iztiranih rimskih dopisovalcih največ le to, kar povzamejo iz nemških listov. „Justice“ zavrača odločno Crispijevo naredbo ter priporoča francoski vladi, da naj enako postopa z italijanskimi poročevalci, ki pišejo po italijanskih listih čez Francijo. „Lanterne“ vidi v tem Crispijevem koraku njegovo onemoglost in znak, da bode kmalu njegovo ministerstvo palo. — Kakor se je že poročalo listom, bil je v Rimu 14. t. m. delavski zbor, pri katerem se je oglašil neki govornik proti Crispiju ter mu pretil, na kar je policijski komisar zbor razpustil. „N. Fr. Pr.“ poroča o tem dogodku naslednje: „Delavci so se jeli sprva mirno razhajati; ko so jih pa neki rogovileži nahujskali, drli so pred finančno ministerstvo, na kar pridejo oborožene vojaške čete, katerim se je kmalu posrečilo, da so jih razpršili. Večina govornikov pogledala je pregloboko v kozarec; onega, ki je oznanjal barikadni evangelij, deli so v zapor, in tu se je pokazalo, da ni brez vsega zaslužka, temveč da zasluži primeroma dosti.“ — Tajani bode imel kmalu svoj govor in sicer v Napolji ali Salarnu. Povoljno bode baje govoril o trodržavni zvezi in poudarjal potrebo „modus vivendi“ s Francijo ter izrazil se o cerkvenih razmerah za nadaljno „svetovno“ politiko a brez uporabe sile. Tudi bivši finančni minister Magliani bode govoril v Napolju, in sicer proti vsakemu novemu davku. Dalje bode priporočal, da se v vojnem proračunu črta 70 milijonov.

Rusija. Kakor se poroča iz Rusije, zaprli so velikega kneza Konstantina Konstantinoviča, ker je zložil neko revolucionarno pesem. „N. Fr. P.“ piše o omenjenem knezu: Veliki knez je star 32 let in oženjen z altenburško princesinjo. Lanskega leta ga je imenoval car za predsednika peterburški akademiji, katero mesto je zastopal pred njim umrši minister notranjih zadev, Tolstoj. L. 1886. je prodrlo ime velikega kneza v širše kroge; onda je poslal v dežel prvo zbirko svojih pesmi pod šifro „K. R.“ (Konstantin Romanov), v katere je vlil globok čut in nenavadno ljubezen za trpeče ljudstvo. Knjiga se je močno razširila v vseh ruskih krogih. Posebno pozornost je vzbudila pesem „Umri“, v kateri opisuje trpljenje vojaka, ki umira daleč od domovine v tujini. V neki drugi pesmi pravi veliki knez-pesnik, da ni ponosen na svojo carsko kri, temveč želi le pomagati svojemu narodu. Od leta 1886. priobčuje svoje pesniške izdelke v konservativnih ruskih listih („Moskovske Vjedomosti“, „Novoje Vremja“). Lansko leto je izdelal dva zvezka svojih pesmij, čegar donesek je bil določen za blagodejne namene. — O dijaških nemirih se poroča iz Peterburga v „Pol. Corr.“: 44 dijakov so prognali za smerom z vseh učilišč Rusije, 27 za vselej iz Moskve in 20 do meseca avgusta. Vse dijake so poslali policijskim potom domov. Tri vdeležitelje dijaških nemirov so izročili sodišču. Od 180 slušateljev so zahtevali 3. dne t. m.

podpis reverza in 50 dijakov, ki so se obotavljali podpisati, moralo je zapustiti vseučilišče. V nekem med nemiri razširjajočem se programu zahtevalo se je osvobojenje židov in samostojno poljsko kraljestvo.

Nemčija. Kakor se iz Rima poroča, namerava sv. oče Leon XIII. storiti potrebne korake pri nemški vladi, da se osnuje na mestu sedanjega pruskega poslaništva pri papeževem stolu zastopništvo nemške države. Vprašanje o tem je bajé vže došlo v Berlin. V tem slučaju bi se prestavila tudi papeževa nunciatura iz Monakovega v Berlin. — Znani socialistični poslanec nemškega državnega zbora, Liebknecht, je pisal socialistom v Florenci zahvalno pismo, v katerem trdi, da ni moči razrušiti nemške socialne demokracije, ki je dovolj trdna in zvesta v izvrševanju dolžnosti, da je ne more nič nevarnega doleteti v prihodnosti. „Presse“ poroča: Francoski listi so se izmislili, da se bode Francija in Nemčija sporazumeli po posredovanju svetega očeta Leona XIII. — Kakor poročajo listi, prišel boe nemški cesar Viljem na ladiji „Hohenzollern“ obiskat ruskega carja. V kronstadtskem pristanišču sprejele bodo cesarja vse baltijske čete. — „Pol. Corr.“ poroča iz Berlina: „V tukajšnjih krogih se nič ne vé o kaki nameri nemške vlade, da se bodo odpravili predpisi popotnih listov na nemško-francoski meji. — Iz Hamburga se poroča, da skušajo tam z vso resnobo, da bi knez Bismarck sprejel mandat za državni zbor. Vsekako ga bodo težko pregovorili k temu. — Iz Berlina se poroča: Te dni je bila napovedana v Draždanah razprava socialno-demokratskih državnih poslancev pod predsednikom Singerjem, da bi se sklepalo o 1. majniku. Kakor poročajo tamošnji časniki, niso se sošli gospodje poslanci, in obravnava se ni vršila, kajti v Draždanah bivajoči voditelji so odpotovali proti Lipskemu. Zdaj se méni, da je bil napovedan omenjeni zbor v kako drugo saksosko mesto in da so le v zmotnjava omenili Draždan. Tukajšnji list omenja želje cesarja Viljema, da naj se prihodnje delavske demonstracije 1. dne majnika pri miru puste, vsak nemir naj se zabranja. V ta namen so vže došla povelja ministra Herrfurtha dotičnim oblastvom.

Izvirni dopisi.

Iz Zagreba, 14. aprila. Razven tramvajskega vprašanja imamo pri nas še eno drugo, ki je zdaj na dnevnem redu. To je namreč vprašanje o takozvanej uzpinjači (Drahtseilbahn). Vsakemu, kdor je že bil v Zagrebu, je znano, da leži en del mesta na bregu, drugi rekli bi, novi Zagreb, pa v nižavi. Kdor hoče priti iz dolenjega v górenje mesto, mora po ovinkih precej dolgo hoditi, ali pa po stopnjicah, ki so izpeljane nekako iz sredine Ilice, glavne ulice dolenjega mesta, korakati v górenji del mesta, kar je pa dokaj težavno. Ker so skoraj vsi uradi in naše srednje šole in vrh tega tudi gledališče v górenjem mestu, sprehaja se vsak dan velika množica ljudi gori in doli po omenjenih potih. Da se to občenje malo olajša, našel se je podjetnik, ki je izpeljal iz dolenjega mesta v górenje poprej omenjeno uzpinjačo, po kateri se bode mogel vsakdo, kadar mora v górenje mesto in pa nazaj, lepo popeljati za jeden ali dva krajcarja. Ta železnica je zdaj gotova, ali mestno zastopstvo je ne dá odpreti, češ, da ni narejena po prvotnem načrtu. Posebno se tožijo na podjetnika, da je s čakalnico na Strossmajerjevem sprehajališču nagrdil ta najlepši kraj za sprehajanje. Podjetnik se namreč ni držal danega obrisa, nege je dobil od nekih mestnih uradnikov dovoljenje, da je po svojem mnenju pre naredil prvotno osnovo, pa čakalnico preveč na sprehajališče pomaknil. Opozicijonci v mestnem zastopstvu se tožijo, da je tega kriva nemarna uprava in pa nadžupan (ker župana ni bilo, ko se je uzpinjača delala), ki bi bil moral vendar videti, kaj se dela. Ali bodimo iskreni, da so vsi skupaj krivi, ker so dopustili, da je podjetnik sploh spremeniti mogel prvotni obris. Zdaj, ko je stvar gotova, ponuja sicer podjetnik neki zalog, da bode vse popravil, samo naj mu dovolijo vožnjo. Ali zastopstvo menda ne bode to dovolilo, dokler se od strani podjetnika vse ne popravi. Sploh pa ta uzpinjača ni bila tako potrebna za naše mesto, kakor tramvaj, kateri bi se moral tudi v kratkem začeti delati, ako ne bodo zopet našli kakšnih zaprek v predloženem načrtu, ki se že dve leti pretresa.

Dnevne novice.

(Dopolnilna volitev v II. razredu.) Vdeležba je bila prav velika. Od 909 volilcev jih je prišlo na volišče 480. Izvoljeni so: Vladimir Hrašky s 404, dr. Ivan Tavčar s 312, Matija vitez Zitterer s 298, dr. Danilo Majaron s 262 glasovi. Gosp. dež. sod. svetovalec Lud. Ravnihar je dobil 206, dr. A. Mosché 197, Ferdo Tomažič 170 glasov.

(Zopet najdba starega denarja.) G. Jakopič, ki je kupil Baumgartnerjevo hišo v ljubljanskem Gradišču, je izkopal zadnje dni pri tej hiši redek in zanimiv rimski denar iz bronu od cesarja Gordiana I. Ta cesar je vladal rimsko državo samo dober mesec v l. 237. in sicer s svojim sinom Gordianom II. skupaj, kar priča tudi napis na tem novcu. Na sprednji strani stoji: PROVIDENTIA. AVGG. in zadej: IMP. CAES. M. ANT. GORDIANVS. AFR. AVG. V malo dneh vladanja je Gordian dal kovati denar v 15. tipih, ki ima pa sedaj, ker se redko dobi, visoko ceno. Muzej Rudolfinum ima samo jeden novec tega cesarja, in sicer iz Dolhofove zbirke.

(Pozor!) Opozarjamo pooblašcene volilce, da ne zadostuje, ako le vdova podpiše pooblastilo, treba tudi, kjer so nedoletni otroci soposestniki hiše, da tudi sovaruh (Mitvormund) podpiše pooblastilo, oziroma naj ga podpišejo polnoletni otroci.

(Učiteljske premembe.) G. J. Hutter, pomožni učitelj v Topli Rebri, gđe. Ana Kočevarjeva, začasna učiteljica v Begunjah in g. St. Primožič, začasni učitelj v Postojini, so stalno nameščeni. Drugi učitelj v Vipavi, g. K. Česnik, je dobil stalno službo v Zagorji, na njegovo mesto pa je prišel g. J. Raktelj, učitelj v St. Mihelu pri Novem Mestu.

(Bela zastava) je visela dne 9. in 10. aprila na jetnišnici c. kr. sodišča v Mokronogu ter naznanjala, da nimajo nobenega pod ključem.

(Novomeško vojašnico) namerava kupiti, kakor poročajo „Dol. Novice“, finančno vodstvo od vojne ministerstva ter uporabiti za svoje urade.

(„Učiteljski Tovariš“) ima v 8. svoji številki naslednjo vsebino: — z: Navod učitelju pri pisalnem ponku. — A. Leban: Pripovedke v ljudski šoli. — Melanija Sittigova: Vzgojila zoper surovost. — L. Stiasny: Nekaj črtic iz šolskega življenja v Kamniku. — Ivo Trošt: Prazen strah. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Vprašanja in odgovori. — Dopisi.

(Za II. letno zasedanje porotnih obravnav v Rudolfovem.) ki se pričó 28. aprila t. l., izrečani so naslednji gg. glavni porotniki: Šušteršič Jos., pos. s Toplice; Malnerič Mart., trg. iz Črnomlja; Jevnikar Mart., pos. z Vrhovega; Grahek Jak., gost. iz Črnomlja; Senica Jos., pos. iz Dobrnič; Zupančič Franc, pos. iz Trebnjega; Uhan Ant., pos. iz Rodne; Mak Mat., pos. iz Metlike; Barc Pavel, pos. iz Predgrada; Klemenčič Jos., pos. iz Št. Vida; Prus Jurij, pos. iz Krmačine; Homan Fr., pos. iz Št. Jerneja; Urbančič Ig., pos. iz Igljenika; Strajnar Ant., pos. iz Dol. Ponikev; Perme Jan., pos. iz Gaberja; Verderber Jos., gost. iz Kočevja; Gimpel Fr., pos. s Toplice; Senica Fr., pos. s Toplice; Rataje Ant., pos. iz Primštala; Hudaklin Ant., pos. z Loke; Grebene Fr., pos. iz Vel. Lašič; Schleipach Mih., pos. iz Vel. Loke; Zupančič Jan., pos. iz Dvora; Schweiger Jan., not. konc. iz Črnomlja; Strmole Jos., pos. iz Vir; Pakiž Mat., pos. iz Ribnice; Bizjak Jan., pos. iz Male Ževnice; pl. Wurzbach Fr., graščak v Lanžprešu; Majerle M., pos. iz Predgrada; Bregar Ig., pos. iz Znojil; Čudovan Jan., velepos. iz Gorenje Vasi; Žener Ferd., pos. iz Leskovca; Kofalt Marko, pos. iz Osojnika; Klemenčič Fr., pos. iz Vel. Loke; Šireel Fr., pos. iz Pijavice; Kraševic Ant., pos. iz Št. Vida. — Nadomestni porotniki gg.: Zure Jos. in Pintar Fr., posestnika iz Kandije; Gustin Adolf, trgovec, Seidl Fr., Fieher K., Košiček Fr., Jane Ant., Illovsky Lud., posestniki iz Novega Mesta in Gorše Fr., posestnik s Krke.

Raznoterosti.

— Ali je umrl Luter naravne smrti? To je vsebina najnovejšemu spisku, kojega je izdal na svetlo Pavel Majunke v Mohuči. V tem spisku razpravlja pisatelj ta tri točke: 1. Smrt in nje okoliščine so bile od Lutrovih prijateljev dogovorjene. 2. Kaj se je takoj po Lutrovi smrti pripovedovalo ljudem? 3. Prva verodostojna vest o Lutrovi smrti. 4. Duševno stanje Lutrovo pred smrtjo. Na podstavi zgodovinskih dokumentov se dokazuje: Telesni sluga (Leibdiener) Lutrov je izrekel, da je našel svojega gospoda na posteljni končnici obešenega za brisačo; Lutrovi prijatelji so pa vse domače zaklinjali in je rotili, naj o tem ne črhnejo nobenemu besedice, in so vest o Lutrovi smrti sami spisali in izmislili. Dokazano je, da se je Luter malo pred svojo smrtjo nahajal v jako razburjenem stanju. S svojimi očmi je videl, kako je domovino pahnil s svojim evangelijem v nepopisne zmešnjave, iz kojih so nastale strašne občanske vojne, požgana mesta in razpor v lastnem taboru. Dispozicija torej k samomoru je

jasna. Lutrov sluga, ki je pozneje postal odkritosrčen in goreč katoličan, izjavil je protokolarno, da se je: gospod njegov obesil!

— Izvažanje živine iz Amerike. V meseci januarju 1890 l. se je izvozilo iz Združenih držav 6121 krav in volov v vrednosti 1.792.952 dolarjev, a leta 1889 v istem meseci izvozilo se je le 3033 krav in volov v vrednosti 906.773 dolarjev. Izvažanje mesa iz Amerike v Evropo je bilo pa 1889 l. mnogo živahnejše, kakor letošnje leto.

— Pred sto leti, l. 1790 je bilo prvič ljudstvo sošteto. Tedaj je bilo v Združenih državah 4 milijone prebivalcev, a danes se ceni njih število na 65 milijonov. Letos 2. dne junija bodo v Združenih državah zopet šteli prebivalstvo. Po mestih mora biti v 15 dneh in po deželi v enem meseci sošteto.

— Sto pribinih jajec poslali so „zvesti v Jevru“ tudi letos knezu Bismarcku. Neki berlinski list piše povodom tega daru: Vživanje pribinih jajec je grda navada, kajti pribi (Kibitz) je izmed najkoristnejših ptičev. Prepovedano je, jemati jajca iz gnezda družih koristnih ptičev, zakaj ni prepovedano pribam jajca iz gnezd jemati? Želeti je te prepovedi. Pribi pokončava ravno one škodljive žuželke, za katere se drugi ptiči le malo zmenijo. Giebel pravi: „Namesto, da se vživajo pribina jajca, naj se rajše valijo in mladiči izreajo, kajti pribi se rada udomači in kot taka koristi mnogo sadnim vrtom.“

— Trtna uš. Ta nepridiprav se je pokazal v strah vsem vinogradnikom vže v Mali Aziji po vinogradih okoli Smirne. „Köl. Ztg.“ prinaša od tam naslednje poročilo: „Vlada je poslala uradnike bližnje vasi, da bi preiskali vinograde ter pregovorili vinogradnike, naj sadé ameriško trto. Ljudje pa si niso dali vtepti v glavo, da se ameriške trte trtna uš ne loti, ko je baš taisti les in taisti sad. Vse prizadevanje oblastev je bilo zaman. Trtna uš se bode vsekako hitro in močno razširila. — Trtna uš je največja nesreča vinogradom; kamor se je naselila, pokonča vinorodne trte proti vsaki obrambi. Proti njej ni pomoči, kakor proti kazni božji.“

Narodno gospodarstvo.

Tisa, Krka, Ljubljana. *)

Reke se morajo uravnjavati od ustja proti izviru, to je staro pravilo, sicer vsaka vravnava več škoduje, kakor koristi. Tisa je na gorenjem Ogerskem veliko sveta zalivala, a kraj ob njenem srednjem teku — rodovitni Alföld — navadno ni bil pod vodo. Začeli pa so od l. 1850. začeti reko uravnjavati, ovinke so poravnali, proti povodnjim narejali nasipe; reka je res hitreje odtekala, a tudi hitreje na polja prišla; izveden zemljemerec je rekel, da takrat, ko bodo vsi nasipi dodelani, je Szegedin zgubljen. In to se je tudi res zgodilo. V Banatu imajo vsako leto povodenj, ki zalije mnogo najrodovitnejšega polja. Res, da je temu vzrok tudi tam brezobzirno izsekavanje gozdov po karpatskih gorah, mnogo pa k nezgodam pripomore enostransko grajenje jezov in nasipov; vsakdo gleda le na svoje polje.

Mnogo škode napravijo po naši deželi povodnji; deželni zbor se posvetuje vsako leto o tem, kako obravnavati kraje pred uničujočo silo razjarjenih elementov. Omenimo le povodnji v Račenski dolini. Po mnogem trudu so razširili odtok vodam pod

*) Ta dopis smo prejeli od neveščaka, ki se zanima za stvar. Op. vred.

zemljo, in povodenj po tej dolini toliko da ne do dobrega odpravili; a kaj se je zgodilo? Doline ob gorenji Krki, ki niso bile nikdar poplavljene, so bile minolo poletje pod vodo. Nasvet je stavljen v deželnem zboru, naj se Krka, ki toliko rodovitnega polja zaliva, vravnava; lepa misel, a vprašanje bo nastalo, ali ne bode voda, ko bode v gornjem teku po vravnani strugi hitreje tekla, ob dolenjem teku pri izlivu v Savo naraščala? Ko bi kedaj do tega prišlo, da bi Krko začeli vravnjavati, bode gospodje veščaki, tako se nadajamo, gotovo na to gledali, bode li mogla uravnana Krka toliko hitreje odtekati, kolikor bo nagleje drla po strugi.

Pristopimo pa sedaj k naši Ljubljani. Že je sto let minolo odkar pelje cesarski graben (Gruberjev kanal) med Gradom in Golovcem in odpeljuje povodenj po barji. Poprej nepristopno močvirje je sedaj po večjem ali obdelana zemlja ali so travniki. Nekateri so že sanjali o kranjskem Banatu na nekdanjem nepristopnem močvirju. A žalostna je osoda barjanom in kmetovalcem v okolici, ker marsikatero leto po trikrat sejejo, pa vender le ne žanjejo, in ker morajo ob povodnji z živino bežati v vrhna nadstropja. Od l. 1780. se je veliko delalo za osušenje ljubljanskega močvirja, a tudi nekoliko doseglo po vsakem takem podjetju. A delo je takorekoč pod rokami naraščalo, in sedaj l. 1890. po tolikih troških, po tolikih nadejeh, vidimo, da je ob vsaki večji vodi močvirje poplavljeno. Ljubljancje imajo poletu še premalo vode, barjani pa skoraj ob vsakem večjem naliwu tonejo. Kako odpraviti to dvojno zlo, ki takorekoč drug drugega izključuje?

Vprašajmo se pa vendar najprej in pred vsem, je-li mogoče popolnoma odpraviti povodenj in vso zemljo pod plug ali pod koso djati?

Telegrami.

Dunaj, 16. aprila. Finančni minister je imenoval davčnega nadzornika Ivana Stesko višjim davčnim nadzornikom za področje finančnega ravnateljstva v Ljubljani.

Dunaj, 16. aprila. Vlada je v zbornici poslancev predložila postavni načrt o podporah iz državnega zaklada za revne pokrajine na Češkem in Goriškem, dalje postavlo o prodaji premičnih stvari na obroke. Exner in tovariši interpelujejo ministerskega predsednika o izgrelih dne 8. aprila. Roser in tovariši nasvetujejo z ozirom na poškodovanja zasebnega imetja pri zadnjih izgrelih, naj vlada predloži postavni načrt o poročstvu države za zdržavanje javne varnosti. Zbornica prične na to generalno razpravo o proračunu.

Berolin, 15. aprila. „Berliner Volksblatt“, glasilo socijalnih demokratov, objavlja sklepe svoje stranke v obliki oklica na nemške delavce in delavke. Voditelji stranke priporočajo, naj bi delavci dne 1. maja ne ustavili dela, ker bi to imelo gospodarske in politične posledice.

Pariz, 15. aprila. „Soir“ poroča iz Bourdeaux, da je slana po vinogradih napravila veliko škodo.

Pariz, 16. aprila. Včerajšnji shod anarhistov je sklenil dne 1. maja prirediti javno demonstracijo.

Madrid, 16. aprila. General Daban je odpotoval v Alicante, da tam prestopi dvomeščen zapor.

Poslano.

„Slovenski Narod“ je v 84. šte. t. l. pod naslovom „Ljubljanske volitve“ prinesel nastopno novico: „pri sv. Petru so z lece naznanjali, da imajo vse volilke prinesiti svoje glasovnice v farovž.“

Podpisano predstojništvo s tem konstatuje, da je to popolnoma iz trte izvita laž, ker pri sv. Petru ni nobeden pridigar z leca niti besedice zinil, ki bi se tikala glasovnic, ali sploh volitev ljubljanskih. Od „Narodovega“ urednika se ne bode zahtevalo, da bi to laž preklical, ker ni prva, kar jih je prinesel čez duhovnike. Bog daj, da bi bila zadnja!

Predstojništvo farne cerkve sv. Petra.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1890.

M. Malenšek, župnik.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	razmerna v mm	termomera po Celziju			
7. u. jut.	729.9	6.2	sl. zap.	oblačno	
15. 2. u. pop.	729.5	12.2	sl. srzh.	„	0.20
9. u. zveč.	727.7	10.2	brezv.	„	dež

Srednja temperatura 9.4° za 0.3° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

16. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89	gld.	45	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16% „	89	„	50	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110	„	95	„
Papirna renta, davka prosta	102	„	15	„
Akcije avstr.-ogerske banke	944	„	—	„
Kreditne akcije	301	„	75	„
London	119	„	—	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	9	„	45	„
Cesarski cekini	5	„	63	„
Nemške marke	58	„	42 1/2	„

Zahvala.

Za kulantno likvidacijo in točno izplačilo škode, katero sem imel vsled ognja, ki je bil nastal v mojej hiši dne 31. marca t. l., čutim se dolžnega, slavnj ces. kr. priv. „Assicurazioni Generali“ v Trstu (katero zastopa v Ljubljani gospod Konstantin Tagliapietra, Gradišče št. 4) izrekatii javno najtoplejšo zahvalo svojo in ta zavod povsod priporočati.

V Bistri, dne 9. aprila 1890.

(1)

Josip Verbič.

Palice

v bogati izberi priporoča za prihodnjo sezono (10-6)

I. kočevski domači obrt v Ljubljani, Schellenburgove ulice 4.

☛ Za prekupevalce vsekako najcenejša zaloga. ☛

Po ces. kr. priv. občnej zavarovalnici v Trstu osnovana

Ogerska delniška zavarovalna družba za točo v Budimpešti

vsprejema zavarovanja proti škodi po toči po stalnih premijah brez poznejše zaveznosti.

Popolna vplačana glavica milijon gld. a. v.

Škode se točno in kulantno izplačujejo.

Premije se lahko še le po četvi, to je dne 30. septembra proti menjicam plačujejo.

Če se na v kakem kraju ali pristavi skleneno zavarovanje za točo ne naznani nikaka škoda, vpiše družba na dobro zavarovani stranki deset odstotkov čisto vplačane premije, in drugo leto, če se pridelki taistega zemljišča zopet zavarujejo, toliko odpiše. Onim strankam, ki so lani bile zavarovane pri „Ces. kr. občnej zavarovalnici v Trstu“ in se letos pri „Ogerske delniške zavarovalne družbi za točo v Budimpešti“ zavarujejo, se gori imenovani odpustek lanskega leta od letošnje premije odpiše.

Natančneje pové:

(1)

v Ljubljani glavno agentstvo za Kranjsko, Gradišče št. 4, v vseh drugih krajih dotični okrajni in lokalni agentje.

P. n.

Ker se v kratkem začne uvajati nov mestni vodovod v hiše, usojam si p. n. hišnim posestnikom v Ljubljani uljudno naznanjati, da sem

koncesijo za to dobil

ter sem si naročil spretnega strokovnjaka.

Zagotavljam svojim p. n. naročnikom najsolidnejše delo, opozarjam, da na vsa to zadevo tikajoča se vprašanja odgovarjam in na zahtevanje predložim proračune troškov po najnižji ceni.

Priporočujoč se v mnogobrojna naročila, znamenjam velespoštovanjem

FRANC PILKO,

stavbinski ključarski mojster, Marije Terezije cesta šte. 4 v Ljubljani.

(5)

Zahvala.

Podpisani zahvaljuje v imenu studenških občanov vele-slavni deželni zbor in slavni deželni odbor vojvodine Kranjske za ubogemu po vlnskih vremenskih nezgodah močno oškodovanemu kmetovalcu naklonjena semena krompirja, fižola in jarega žita.

STUDENEC, dne 15. aprila 1890.

Anton Kocmur,
župan.

(1)